

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio sexta. Vtrum Christus debuerit probare resurrectionem suam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

7 DE PATRIBVS autem qui erant in limbo, patet q̄ fuerunt liberati per Christum, quia tales nulli pot̄ erant obnoxii, nisi soli p̄næ damni debita peccato totius naturæ. Sed hoc debuit directè per passionem Christi solum est, igitur per passionem Christi tales fuerunt penitus liberati.

8 AD Primum argumentum dicendum quod ascensio congruit Christo ratione sui, & ideo quia ipse est altissimus super omnes ascendere debuit, sed descendere non competit ei nisi pro nobis. Et ideo tantum descendit quantum nostræ liberationi expediebat & non sub omnibus simpliciter.

9 Ad secundū dicendū q̄ limbus patrū dicitur infernus inferior nō simpliciter, sed respectu huius habitacionis, de quo anima David vel etiam Christi deducta fuit. Et ille locus potest dici profundissimum inferni comparatiue vt profundum sit respectu cæli aër caliginosus in quo sūt demones, profundus locus nostræ habitacionis, prout distans autē limbus patrū, de qua Iob liberatus fuit.

QVÆSTIO QVINTA.

An cōueniens fuerit Christum tertia die resurgere.

Tho. 3. q. 53. ar. 2. & q. 51. ar. 4.

SECUNDO principaliter quæritur de resurrectione Christi, circa quam quærentur duo. Primum est an cōueniens fuerit Christum tertia die resurgere. Secundum est an debuerit resurrectionem suam per argumēta probare. Ad primum sic procedit. Et videtur quod non fuerit cōueniens Christum tertia die resurgere, quia separatio animæ Christi à corpore per mortem fuit solum facta propter nostram redemptionem, sed redemptio nostra in instanti mortis Christi completa est, ergo statim debuit anima Christi suo corpori reuiri.

2 Item membra debent capiti conformari & caput membris, sed nos qui sumus membra, non resurgimus tertia die, sed differunt resurrectione nostra vsq; in finem mundi, ergo videtur quod resurrectio Christi qui est caput nostrum tantumdem differri debuerit.

3 Itē Dominus dicit Mat. 12. sicut fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terræ. Sed si corpus Christi fuit in corde terræ cum nō fuerit ibi nisi mortuum non potuit resurgere tertia die, sed quarta vel quinta, quare &c.

4 IN CONTRARIVM est quod dicitur in symbolo, resurrexit tertia die secundum scripturas. Et Mat. 20. Tradent eum gentibus ad illudendum, flagellandum, & crucifigendum, & tertia die resurget.

RESPONSIO. Dicenda sunt duo. Primum est q̄ cōueniens fuit Christum à morte resurgere. Secundū est quod cōueniens fuit ipsum tertia die resurgere.

6 Cōuenientia primi patet propter quatuor. Primo propter naturæ assumptæ perfectionem, quia naturæ debebatur omnis perfectio quam possibile est in natura reperiri. Sed prima perfectio naturæ humanæ consurgit ex vnione suarum partium quæ etiam non habent totalem perfectionē cum sint ab inuicem separate, ergo hæc perfectio debuit esse semper in natura assumpta nisi quædam oportuit eā solui propter necessitatē nostræ redemptionis propter quā ipsa natura assumpta fuit. Secundo propter fidei nostræ confirmationem maximè quantum ad deitatem Christi humanitas enim clarè patuit in morte, sed deitas latuit propter quod decuit q̄ virtus deitatis in resurrectione pateret, vnde. 2. Cor. 8. dicitur & si crucifixus est ex infirmitate, sed viuuit ex virtute Dei. Tertio propter spei nostræ subleuationē. Quia dum videmus Christum qui est caput nostrū resurrexisse, speramus & nos resurretuos cum simus eius membra, vnde. 1. Cor. 15. dicitur: Si Christus prædicatur q̄ resurrexit à mortuis, quomodo quidā dicunt in nobis q̄ resurrectio mortuorū nō est? Quarto propter cōplementū nostræ salutis, quia sicut mala sustinuit moriendo vt nos liberaret à malis, ita glorificatus est resurgēdo vt nos prouocaret ad bona secundum illud Ro. 14. traditus est propter debita nostra, & resurrexit propter iustificacionem nostram, & sic patet primum.

7 Quantum ad secundum patet, quod cōueniens fuit Christum tertia die resurgere, quia sicut dictum est resurrectio Christi manifestauit eius deitatem sicut mors

humanitatem, ergo decuit vt Christus tantum morte detineretur quantum sufficiebat ad declarandum eum fuisse verè mortuum, propter quod oportuit aliquam moram esse inter mortem & resurrectionem. Si enim statim post mortem resurrexisset, potuisset videri q̄ non fuisse verè mortuus, & per consequens non verè resurrexisset. Ad veritatem autem mortis manifestandam sufficiebat q̄ vsq; ad tertiā diem eius resurrectio differretur, quia non contingit quin infra hoc tempus in homine qui videtur mortuus & non est, appareant aliqua signa vitæ, sic dicitur de illis qui laborant apoplexia, quare cōueniens fuit Christum tertia die resurgere.

8 Ad primum argumentum dicendum quod non solum oportebat ad salutem nostram q̄ redemptio nostra fieret per mortem Christi, sed quod fides mortis eius confirmaretur in nobis, quod non fuisse factū si immediatè post mortem resurrexisset, quia potuisset credi quod non fuisse verè mortuus.

9 Ad secundum dicendum quod caput & membra cōformantur in natura, sed non in virtute, Excellentior enim est virtus capitis quam membrorum. Et ideo ad demonstrandum excellentiā virtutis Christi cōgruum fuit Christum tertia die resurgere aliorum resurrectione dilata vsq; ad finem mundi.

10 Ad tertium dicendum q̄ Christus dicitur fuisse tribus diebus & tribus noctibus in corde terræ per synecdochē, hoc est accipiendo partem pro toto, quia sepultus fuit feria. vi. in fero quæ pars computatur pro toto die, & in sepulchro mansit per totū sabbatū, hoc est per diem integrum, & per noctem diei dominicæ quæ pars similiter accipitur pro toto die naturali, & in diluculo diei dominicæ surrexit. Quocūq; autē modo accipiat dies, siue pro die naturali qui cōtinet spaciū. 24. horarū, siue pro die artificiali qui est latitudo solis super terrā semper Christus dicitur tertia die resurrexisse. Quod patet de die naturali, quia sicut primi dies propter primi hominis lapsum cōputatur à luce in noctē, ita isti dies propter hominis reparacionē cōputatur à tenebris ad lucē, ita vt prima pars diei naturalis sit tenebra vel nox. Secūda verò lux. Christus autē passus est in fine feriæ. 6. & hoc circa nonā, & sic habemus primā diē, & fuit in sepulchro per totū sabbatū, ecce secūda dies, & resurrexit in diluculo dominicæ, ecce q̄ in tertia die resurrexit, idem est accipiendo diem artificialem. Quia diluculum diei dominicæ est principium tertii diei artificialis, vt de se patet.

QVÆSTIO SEXTA.

Vtrum Christum debuerit probare resurrectionem suam per argumēta.

Tho. 3. q. 55. ar. 5. & 6.

AD tertium sic proceditur. Et videtur q̄ Christus nō debuerit probare resurrectionem suam per argumēta. Quia illa argumēta quæ induxit aut fuerunt sufficientia ad probandum resurrectionem aut non, si non frustra adducta fuerunt. Si sic cum argumētū sufficiens facit scientiam vel agnitionem quæ non sicut simul cum fide, vel saltem euacuant meritum fidei, dicente Greg. in homiliis q̄ fides non habet meritū cui humana ratio prebet experimentū, videtur q̄ illa argumēta euacuauerint meritum fidei, quod est inconueniens.

2 Item quicquid Christus ostendit discipulis ad manifestationē suę resurrectionis hoc possunt ostendere angelis corpora asumentes, & in eis hominibus apparentes, p̄ angelis in humana effigie frequenter se hominibus ostēderunt & cum eis loquebantur, & comedebant ac si essent homines veri, vt patet Gen. 18. de angelis qui apparuerunt Abraham, & tamen angeli nō habent vera corpora humana sibi vnita quod requiritur ad veram resurrectionem, ergo videtur quod signa quæ Christus exhibuit discipulis non fuerunt cōuenientia ad probandum resurrectionem.

3 Itē sicut resurrectio est articulus fidei, ita passio & ascensio & multa alia quæ pertinet ad diuinitatem Christi, sed illa non fuerunt probata per aliqua argumēta, ergo nec resurrectio debuit probari.

4 IN Contrarium est quod dicitur Act. 1. Præbuit seipsum viuum post passionem suam in multis argumētis.

5 RESPONSO. Dicenda sunt duo. Primum est quod conueniens fuit Christum inducere aliqua argumenta ad probandum suam resurrectionem. Secundum est quod illa argumenta fuerunt sufficientia ad probandum illud propter quod inducebantur.

6 Propter primum sciendum est quod argumentum ad præsens dupliciter dicitur. Vno modo ratio rei dubie faciès fidem. Alio modo sensibile signum quod inducitur ad manifestationem alicuius dicti vel facti, sicut dicitur Gen. 29. de vxore Putipharis quæ in argumentum fidei retentum pallium ostendit marito. Primo modo accipiendi argumentum Christus non probauit resurrectionem suam per argumenta nisi assumendo auctoritates scripturæ, quia quum resurrectio Christi excederet humanam rationem, non potuit proprie probari per talia principia quæ essent nota lumine rationis naturalis. Oportet enim principium ex eodem genere assumi cum conclusione, vt dicitur primo Poetica. Et ideo ad eam probandam accepit auctoritatem scripturæ cum dicit Luc. ultimo. Oportet omnia impleri quæ scripta sunt in lege, & Psal. & Prophetis de me. De ratione enim naturaliter demonstrante dicit Ambr. tolle argumenta vbi fides quaeritur. Si autem accipiatur argumentum secundo modo sic Christus suam resurrectionem argumentis declarauit in quantum adhibuit quædam signa eiusdem, quibus verè se resurrectisse ostendit, quæ quidem signa non fuerunt adhibita, quasi ex necessitate conclusionis resurrectionis, sed tanquam nata inclinare mentem ad fidem resurrectionis. Et hoc fuit necessarium propter duo. Primum propter discipulos eo quod corda eorum propter ignominiam passionis quæ viderant non erant bene disposita, vt fidem resurrectionis acciperent, vnde ipse dicit Luc. vltimo. O stulti & tardi corde ad credendum. Et Marc. ultimo. Exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis &c. Secundum propter illos quibus prædicare debebant, vt per huiusmodi signa eis ostensa illorum testimonium redderetur efficacius, & sic facilius eis crederetur. Vnde i. Ioan. i. dicitur. Quod vidimus, & audiuius de verbo vite, & manus nostræ contractauerunt hoc testimonium. Et sic patet primum.

7 Quantum ad secundum sciendum est quod Christus resurrectionem suam dupliciter manifestauit scilicet, testimonio & argumento seu signo. Et vtraque manifestatio fuit sufficiens in suo genere ad inclinandum mentem in fidem resurrectionis. Vnus est enim duplici testimonio, quorum neutrum potest repelli rationabiliter. Primum fuit testimonium angelorum qui resurrectionem annuntiauerunt mulieribus, vt patet per omnes Euangelistas. Aliud fuit testimonium scripturarum quas ipse proposuit ad ostensionem suæ resurrectionis, vt ipse dicit Lucæ ultimo. Argumenta etiam seu signa fuerunt sufficientia ad ostendendum resurrectionem suam ex parte corporis & ex parte animæ. Ex parte quidem corporis ostendit tria, scilicet quod corpus suum esset verum & solidum, non phantasticum & æreum.

8 Item quod esset humanum, & quod esset idem numero quod prius. Primum ostendit per hoc quod corpus suum palpabile præbuit, vnde Luc. vltimo. Palpate & videte, quoniam spiritus carnis & ossa non habet sicut videtis me habere. Secundum ostendit demonstrando eis humanam effigiem quam soliti erant videre & humanis oculis intueri poterant. Quod autem dicitur Marc. vltimo. quod ostensus est in alia effigie duobus euntibus in villam, de quo etiam Lucas facit mentionem. Non est intelligendum quod dispositio corporis Christi quoad figuram & colorem mutata sit, sed sic apparuit illis discipulis, aut ex interiori eorum dispositione quia eum resurrectisse non credebant. Vnde non ponebant se ad perquirendum propria indicia, quibus possent eum cognoscere, sicut etiam nobis accideret si videremus aliquem quem crederemus mortuum, inaximè si eum in alio habitu videremus, aut quia dato quod visui eorum representaretur Christus in specie qua soliti erant eum primo videre, tamen diuina virtute impediabantur ne sequerentur iudicium talis apprehensionis, vt sic ea quæ exterius agebantur conformarentur his quæ in eorum cordibus erant. Amabant enim & dubitabant, & ideo præsentem deum habebant, & eis apparuit ratione amoris, & non cognoscebant ratione dubitationis. Tertium scilicet quod esset idem

numero corpus quod prius habuerat manifestauit ostendendo vulnera cicatrices, vnde ipse dicit Luc. vi. Vide manus meas & pedes meos, quoniam ego ipse sum. Ex parte autem animæ ostendit eis veritatem suæ resurrectionis per opera triplicis vitæ. Primum quidem per opus nutritiæ in hoc quod cum discipulis suis manducauit & bibit, vt dicitur Luc. vltimo. & Act. i. Secundum per opus sensitivæ in hoc quod discipulos allocutus est, & eis ad interrogata respondit in quo ostendit se videre & audire. Tertio per opera intellectiue in hoc quod cum eis differuit de scripturis. Et vt nihil deesset ad cõplementum manifestationis ostendit se diuinam potentiam habere in hoc quod subito ab oculis eorum disparuit, & clausis ianuis intrauit ad eos.

9 Ad primum argumentum dicendum quod illa argumenta sufficientia fuerunt ad probandum illud propter quod inducebantur. Non enim inducebantur ad demonstrationem probandum resurrectionem, quia talis demonstratio euacua: fides, vel meritum fidei. Non enim poterat ex illis omnibus demonstratiue concludi Christum resurrectisse, eo quod filius dei potuit de nouo assumere materiam talem per omnia qualem ostendit eis non recusando primam sed inducebantur tanquam quædam signa nata conuenienter inclinare mentem ad credendum eius resurrectionem, & talis manifestatio non euacuat fidem, nec meritum fidei.

10 Ad secundum dicendum est quod dato quod singula argumenta per se sumpta non fuissent ad manifestandum Christi resurrectionem, omnia tamen simul sumpta sufficiebant, ad inclinandum mentem ad ascensum, maxime propter scripturam testimonium, & dicta angelorum. Quod autem inducitur de angelis apparentibus in corporibus assumptis, dicendum quod angeli sic apparentes non asserere debent esse homines sicut Christus asseruit se esse verum hominem. Et iterum aliter Christus manducauit, & aliter angeli. Quia corpora ab angelis assumpta non erant vitæ & animata, non erat ibi vera comestio, licet enim ibi esset vera cibi sumptio, contritio & tractatio in parte interiori rem corporis assumpti, non tamen erat ibi digestio & conuersio cibi in illud corpus, vnde & angelus dicit Tob. 10. Cum essem vobiscum videbar comedere & manducare & bibere vobiscum, sed ego cibo inuisibili vtor. Quia verò corpus Christi fuit verè animatum vera fuit eius comestio quoad omnia prædicta, vt enim Aug. dicit, de ciuitate dei. Non potestas, sed egestas edendi corporibus resurgentium auferret. Et Beata dicit quod Christus comedit potestate, sed non egestate.

11 Ad tertium dicendum quod articularum quidam sunt de diuinitate & isti non poterunt probari ad sensum, sed per miracula, & auctoritates scripturæ, & sic probati sunt quæ probatione indigerunt, sed quia passio & ascensio in seipsis visæ sunt, ideo probatione non indigerunt, resurrectio autem in seipsa non fuit visæ, propter quod ad eius probationem conueniens fuit inducere argumenta.

QVÆSTIO SEPTIMA.

Vtrum conueniens fuerit Christum ascendere super omnes caelos.

Tho. 3. q. 57. art. 2. q. 4.

CIRCA tertium principale, scilicet, circa ascensionem quaeruntur duo. Primum est vtrum conueniens fuerit Christum ascendere super omnes caelos. Et videtur quod non, quia Filius dei humanam naturam assumpsit propter salutem nostram, sed magis fuisset nobis salutare quod semper fuisset nobiscum conuersatus quam quod per ascensionem recessisset a nobis, vt ipse dicit discipulis Lucæ. 17. Venient dies quando desiderabitis vnum diem Filii hominis & non videbitis, ergo non fuit conueniens ipsum per ascensionem recedere a nobis.

2 Item in Christo non est nisi duplex natura diuina. scilicet humana, sed secundum neutram earum conueniebat Christo in caelum ascendere, ergo &c. Probatio minoris quæ enim secundum diuinam naturam ei non cõpeteret in caelum ascendere, clarum est, quia secundum illam est vbique, nec secundum humanam, quia eiusdem est ascendere in caelum, cuius est descendere de caelo, secundum illud Ioan. 3. Nemo ascendit in caelum nisi qui de caelo descendit, sed secundum humanam naturam non descendit de caelo, quia secundum illam ibi nunquam fuerat, quare &c.